

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Rola aktywności poznawczej w kształtowaniu umiejętności czytania i pisanja	11
1.1. Przetwarzanie informacji i ich związek z poznaniem i działaniem	11
1.2. Paradygmat podwójnego kodowania	21
1.3. Paradygmat pojedynczego kodu	23
1.4. Reprezentacje (struktury) poznawcze i ich taksonomie	25
1.4.1. Struktury obrazowe	32
1.4.2. Struktury werbalne	35
1.4.3. Struktury mentalne	36
1.5. Konstrukttywizm jako idea poznawczego rozwoju człowieka	40
Rozdział 2	
Problematyka trudności w uczeniu się	49
2.1. Ustalenia definicyjne określić: „trudności w uczeniu się”, „niepowodzenia szkolne” a „opóźnienia w nauce”	49
2.2. Wielość orientacji etiologicznych odnośnie do trudności w uczeniu się w świetle nauki	59
2.3. Kryteria klasyfikacyjne trudności w uczeniu się i niepowodzeń szkolnych	67
2.4. Przyczyny trudności w uczeniu się	72
2.5. Czynniki pedagogiczne jako źródło ograniczeń edukacyjnych	78
2.6. Rozpoznawanie i symptomatologia niepowodzeń dydaktycznych	85

Rozdział 3

Psychofizjologiczne aspekty dysleksji	111
3.1. Czytanie i pisanie jako umiejętności człowieka	111
3.2. Psychofizjologiczne podstawy czytania i pisania	125
3.3. Dziecko z dysleksją w różnych sytuacjach	150
3.3.1. W szkole	150
3.3.2. W rodzinie	155
3.3.3. W społeczeństwie	158

Rozdział 4

Podstawy teoretyczne zastosowanej metody nauczania liter	161
4.1. Specyfika uczenia się małych dzieci	161
4.2. Wartość dydaktyczna różnych metod uczenia się	166
4.3. Indywidualne style uczenia się i dobór form pracy	169
4.4. Style nauczania i możliwości ich modyfikacji	172
4.5. Wyznaczniki przyjętej metody	176

Rozdział 5

Teoretyczne założenia badań własnych	183
5.1. Pedagogiczny i społeczny sens badań nad dysleksją	183
5.1.1. Osobowościowy aspekt dysleksji	183
5.1.2. Społeczny aspekt dysleksji	185
5.2. Przedmiot badań eksperymentalnych	188
5.3. Problemy i hipotezy badawcze. Zmienne i wskaźniki	195
5.4. Metody weryfikacji hipotez	203

Rozdział 6

Badania dotyczące efektywności zastosowania metody werbalnego i obrazowego nauczania liter	207
6.1. Sytuacja dziecka jako ucznia w klasie pierwszej – analiza danych empirycznych	207
6.1.1. Stan umiejętności czytania i ryzyka dysleksji wszystkich badanych dzieci rozpoczynających naukę w szkołach podstawowych w Brzegu (liczba badanych – 280 uczniów)	209
6.1.2. Klasy pierwsze PSP nr 1 w Brzegu – badania wstępne i kontrolne (grupa eksperymentalna – EI i EII)	212

6.1.3. Klasy pierwsze PSP nr 6 w Brzegu – badania wstępne i kontrolne (grupa kontrolna – KI i KII)	217
6.1.4. Analiza porównawcza wyników eksperymentu między grupą E (grupa eksperymentalna) a grupą K (grupa kontrolna)	221
6.1.5. Analiza wyników grupy eksperymentalnej ER (grupa eksperymentalna ze stwierdzonym ryzykiem dysleksji w stopniu umiarkowanym i wysokim)	227
6.1.6. Analiza wyników grupy kontrolnej KR (grupa kontrolna ze stwierdzonym ryzykiem dysleksji w stopniu umiarkowanym i wysokim)	232
6.1.7. Analiza wyników grupy eksperymentalnej EN (grupa eksperymentalna bez stwierdzonego ryzyka dysleksji i z pograniczem ryzyka)	236
6.1.8. Analiza wyników grupy kontrolnej KN (grupa kontrolna bez stwierdzonego ryzyka dysleksji i z pograniczem ryzyka)	239
6.1.9. Analiza porównawcza wyników eksperymentu między grupą ER (grupa eksperymentalna ze stwierdzonym ryzykiem dysleksji w stopniu umiarkowanym i wysokim) i KR (grupa kontrolna ze stwierdzonym ryzykiem dysleksji w stopniu umiarkowanym i wysokim)	242
6.1.10. Analiza porównawcza wyników eksperymentu między grupą EN (grupa eksperymentalna bez stwierdzonego ryzyka dysleksji lub z pograniczem ryzyka) i KN (grupa kontrolna bez stwierdzonego ryzyka dysleksji lub z pograniczem ryzyka)	247
6.2. Sytuacja dziecka w klasie zerowej – analiza danych empirycznych	253
6.2.1. Analiza badań wstępnych i porównawczych klasy eksperymentalnej zerowej – gr. EOI > gr. EOII	253
6.2.2. Analiza badań wstępnych i porównawczych klasy kontrolnej zerowej – gr. KOI > gr. KOII	258
6.2.3. Analiza porównawcza badań klasy zerowej eksperymentalnej i kontrolnej – gr. EO > gr. KO	262

Rozdział 7

Uwarunkowania nauki pisania i czytania	269
7.1. Znaczenie środowiska rodzinnego	269
7.2. Znaczenie środowiska nauczycielskiego	286

Rozdział 8

Podsumowanie wyników empirycznych jako ogólna ocena skuteczności
metody werbalnego i obrazowego nauczania liter 295

Literatura 305

Aneks 319

Spis tabel, wykresów i schematów 329